

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९६] ३ एस. सि. आर. १०८५-१०८६

युनियन ऑफ इंडिया तर्फे डेप्युटी सॉल्ट कमिशनर बॉम्बे

- वि -

एसएच. पूर्णमल लालचंद मुंद्रा आणि इतर

एप्रिल एप्रिल २, १९९६

[बी. रामास्वामी आणि जी. बी. पट्टनायक, जे. जे.]

केंद्रीय उत्पादन शुल्क आणि मीठ कायदा, 1944/केंद्रीय उत्पादन शुल्क नियम, 1944/मुंबई जमीन महसूल संहिता, 1966 :-

सॉल्ट पॅन लॅंड - मीठ उत्पादनाचा परवाना - परवान्याचे नूतनीकरण करू इच्छिणाऱ्या व्यक्तीच्या नूतनीकरणाने त्याचे हक्क सिद्ध करण्यासाठी सक्षम प्राधिकरणासमोर कोणताही अर्ज दाखल केला नाही - असे मानण्यात आले की परवान्याचे नूतनीकरण करू इच्छिणारी व्यक्ती मालक किंवा मालकाचा पट्टेदार असणे आवश्यक आहे - हक्क अद्याप निश्चित झालेला नसल्यामुळे, उत्तरवादींनी जिल्हाधिकाऱ्यांसमोर अर्ज करावा जे उत्तरवादींना मालमत्तेचा हक्क आहे की नाही याची चौकशी करतील आणि सहा महिन्यांत प्रकरण निकाली काढतील - तोपर्यंत अपीलकर्ता परवान्याचे नूतनीकरण करेल - हे टायटल सूटमध्ये परिणामाच्या अधीन असेल.

नागरी अपील अधिकारिता 1996 चा दिवाणी अपील क्रमांक 6961.

1984 च्या डब्ल्यू. पी. क्रमांक 81 मधील मुंबई उच्च न्यायालयाचा दिनांक 30.7.91 रोजी दिलेल्या निकाल आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी - सुश्री बीनू टम्टा आणि डी. एस. मेहरा.

उत्तरवादींसाठी - ए. एम. खानविलकर.

न्यायालयाचा पुढील आदेश देण्यात आला :-

अनूमती मंजूर.

आम्ही दोन्ही बाजूंच्या विद्वान वकिलांचे म्हणणे ऐकले आहे.

उत्तरवादींनी मीठ कायद्यांतर्गत परवान्याच्या नूतनीकरणासाठी अर्ज केला होता. अपीलकर्त्याने उत्तरवादींना एकतर सरकारी जमिनीचा हक्क स्वीकारण्यासाठी किंवा मालकांकडून कोणतीही भाडेपट्टी मिळविण्यासाठी परवान्याचे नूतनीकरण करण्याचा आग्रह धरला. या आदेशाला आव्हान देत, उत्तरवाद्यांनी उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल केल्या. अशाच प्रकरणांमध्ये, मुंबई उच्च न्यायालयाच्या द्विसदस्यीय खंडपीठाने निर्देश दिले की, अपीलकर्ता मालमत्तेचा हक्क स्वीकारण्याचा आग्रह धरणार नाही. परंतु योग्य अधिकार असेलेल्या प्राधिकरणाला अपीलातील हक्कावर प्रलंबित प्रकरण निकाली काढण्याचे निर्देश देण्यात आले. तोपर्यंत याचिकेच्या निकालाच्या अधीन राहून परवान्याचे नूतनीकरण करण्याचे निर्देश जारी करण्यात आले होते.

जेव्हा अशाच प्रकारची प्रकरणे समोर आली, तेव्हा या न्यायालयाने दोन प्रकरणांमध्ये, जेथे परवानाधारकांचे हक्क प्राथमिक प्राधिकरणाने कायम ठेवले होते, परंतु अपील प्रलंबित आहेत, निर्देश दिले होते की अपील निकाली निघण्यापर्यंत, अपीलांच्या परिणामाच्या अधीन राहून मीठ कायद्यांतर्गत परवान्यांचे नूतनीकरण केले जाईल. इतर प्रकरणांमध्ये, या न्यायालयाने उत्तरवादींना सक्षम प्राधिकरणासमोर अर्ज करण्याचे निर्देश दिले, म्हणजे जिल्हाधिकाऱ्यांना, ज्यांना उत्तरवादीला मालमत्तेचा हक्क आहे की नाही हे अर्ज निकाली काढण्याचे निर्देश देण्यात आले होते. या न्यायालयाने राज्यातील मिठाच्या जमिनींचे वैधानिक हस्तांतरण आणि उत्तरवादींनी निर्णयात दाखल केलेल्या इतर सर्व संबंधित कागदपत्रांचा विचार करण्याचे निर्देशही दिले. पुढे मूळ प्राधिकरणासमोर आक्षेप दाखल करण्यासाठी अपीलकर्त्याला निर्देश जारी करण्यात आले आणि मूळ प्राधिकरणाला तो आदेश प्राप्त झाल्याच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत पक्षांचे म्हणणे ऐकल्यानंतर प्रकरणांचा निपटारा करण्याचे निर्देश देण्यात आले.

या प्रकरणात, नंतरची स्थिति उद्भवते, म्हणजे, उत्तरवादींनी त्यांचे हक्क

स्थापित करण्यासाठी कोणत्याही प्राधिकरणासमोर कोणताही अर्ज दाखल केला नव्हता. परवान्याचे नूतनीकरण करण्यासाठी उत्तरवादींनी एकतर पट्टेदाराचा मालक किंवा मालक असणे आवश्यक आहे, असा कायदा निश्चित केला आहे.

वस्तुस्थिती लक्षात घेऊन की हक्क अद्याप निश्चित झालेला नसल्याने उत्तरवादींना जिल्हाधिकाऱ्यांसमोर अर्ज करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. जिल्हाधिकाऱ्यांना अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार वैधानिक निहितता आणि उत्तरवादींनी किंवा राज्य सरकारने किंवा अपीलकर्त्याने सादर करावयाचे इतर कोणतेही दस्तऐवज लक्षात घेऊन उत्तरवादींना मालमत्तेचा हक्क आहे का याची चौकशी करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. पक्षांचे म्हणणे ऐकल्यानंतर आणि संधी दिल्यानंतर, हा आदेश मिळाल्याच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत हे प्रकरण निकाली लावण्यात येईल. तोपर्यंत, अपीलकर्त्याला मीठ कायद्यांतर्गत परवान्याचे नूतनीकरण करण्याचे निर्देश दिले जातात. तोपर्यंत, अपीलकर्त्याला मीठ कायद्यांतर्गत परवान्याचे नूतनीकरण करण्याचे निर्देश दिले जातात. हे त्या हक्क दाव्यांच्या परिणामाच्या अधीन असेल.

त्यानुसार याचिका निकाली काढली जाते. खर्चा बाबत आदेश नाही.

याचिका निकाली काढण्यात आली.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X